Factsheet Pilot Erkend Referenten

Uitkomsten onderzoeken bij erkend referenten/werkgevers van kennismigranten

Algemeen

De Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid werkt aan eerlijk, gezond en veilig werk en bestaanszekerheid voor iedereen. Op basis van risico- en omgevingsanalyses zet zij toezicht en opsporing vooral in bij werkgevers waar het risico op niet-naleving van de arbeidswetten[1] het grootst is. Een van de programma´s die de Inspectie SZW hiervoor heeft ingericht is het programma Misbruik van Regelingen. In dit programma is van midden 2016 tot en met april 2018 een pilotproject met de naam 'Erkend Referenten' uitgevoerd. Het project is uitgevoerd in nauwe samenwerking met de Immigratie- en Naturalisatiedienst van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (IND).
De factsheet geeft inzicht in de bevindingen, resultaten en de effecten van de binnen het pilotproject uitgevoerde onderzoeken bij erkend referenten/werkgevers van kennismigranten.

Modern Migratiebeleid (MoMi)

Werkgevers[2] kunnen na de toekenning van de erkenning als referent op vereenvoudigde wijze en met een korte doorlooptijd vreemdelingen van buiten de Europese Unie/Europese Economische Ruimte (en Zwitserland) Nederland laten inreizen en arbeid laten verrichten. Om te worden erkend als referent en om de erkenning te kunnen behouden moet de werkgever aan bepaalde voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden raken de 'levensvatbaarheid' van de onderneming (solvabiliteit en liquiditeit) en de betrouwbaarheid van de ondernemer/bestuurder(s).
De erkenning als referent biedt werkgevers de mogelijkheid om kennismigranten aan te trekken en arbeid te verrichten op een voor hen eenvoudige en snelle manier.

De regeling kent naast de rechten ook een aantal verplichtingen voor de werkgever. De werkgever die de erkenning als referent heeft verworven moet deze verplichtingen nakomen. Wanneer deze niet nagekomen worden kan dit van invloed zijn op de toelating en het verblijfsrecht van vreemdelingen die als kennismigrant komen werken. Ook kan het niet nakomen gevolgen hebben voor het referentschap, de werkgever kan worden beboet en de erkenning kan worden geschorst of zelfs ingetrokken. De IND heeft op zijn website lijsten met namen van de erkend referenten geplaatst zodat deze door eenieder geraadpleegd kan worden.

Bevoegdheid ISZW-inspecteurs Arbeidsmarktfraude (AMF)

De inspecteurs Arbeidsmarktfraude van de Inspectie SZW zijn tevens bevoegd om het toezicht op de naleving van de wettelijke voorschriften met betrekking tot referenten (Modern Migratiebeleid, opgenomen in het Voorschrift Vreemdelingen 2000) uit te voeren.

Onderzoeken erkend referenten

Doel van de pilot

Doel van de pilot was het gezamenlijk vormgeven van het toezicht op de naleving van de arbeidswetten (Inspectie SZW) en op de vreemdelingenwetgeving (Immigratie- en Naturalisatiedienst). De focus voor de Inspectie SZW lag op de naleving van de Wet arbeid vreemdelingen, voor de IND lag die op de verplichtingen in het kader van het Modern Migratiebeleidi. Daarnaast werd getoetst of de werkgever zich nog steeds kwalificeert als erkend referent. De toetsing richtte zich dus ook op de solvabiliteit en liquiditeit van de geïnspecteerde onderneming ("*Is de onderneming levensvatbaar?*") en geeft een beeld over de naleving door de erkend referent/werkgever ("*betrouwbaarheid*").

Bij de inspecties/onderzoeken erkend referenten werd ook een beeld gevormd of bijvoorbeeld het ondernemersplan dat bij de aanvang van de onderneming of bij de aanvraag om erkenning als

[1] De Wet arbeid vreemdelingen (Wav), de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML), de Arbeidstijdenwet (Atw), de Wet allocatie arbeid door intermediairs (Waadi) en de Wet arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie (WagwEU)
2 Ook onderwijsinstellingen en au pairbureaus kunnen de erkenning verwerven. Deze factsheet gaat specifiek over de werkgevers als erkend referent die geïnspecteerd zijn

referent werd ingediend, is gevolgd en of toekomstverwachtingen en financiële prognoses zijn gerealiseerd.

Doelgroep

De IND selecteerde de 24 erkend referenten/werkgevers van kennismigranten op basis van eerder verrichtte analyses.

Uitvoering onderzoeken

De IND stelde ten behoeve van de uitvoerende inspecteurs 24 onderzoeksdossiers op. Aan de hand van de dossiers werden door de inspecteurs alle hen ter beschikking staande systemen geraadpleegd, zodat de meest actuele gegevens werden toegevoegd en alle gegevens in samenhang met elkaar werden beoordeeld. Bij de werkgevers werden verschillende soorten onderzoeken ingesteld. Dit betrof werkplekverkenning, werkplekonderzoeken en onder andere administratieve controles. Alle 24 onderzoeken zijn uitgevoerd door een inspecteur AMF en een medewerker Toezicht/inspecteur IND.

Bevindingen en resultaten

De 24 erkend referenten/werkgevers van de kennismigranten gaven bij het Handelsregister aan de hierna genoemde bedrijfsactiviteiten te ontplooien.

Bij het Handelsregister van de Kamers van Koophandel is aangegeven welke (hoofd) activiteiten de onderneming verricht. De activiteiten worden gecodeerd volgens de Standaard Bedrijfsindeling (SBI). In de tabel is weergegeven met welke SBI-codes de werkgevers zijn beschreven.

SBI-code Handelsregister	*aantal*
Algemene burgelijke en utiliteitsbouw	1
Financiële instellingen, incl holding	2
Groothandel en handelsbemiddeling	14
Industrie	1
Onderwijs	1
Opslag en dienstverlening voor vervoer	1
Overige Dienstverlening	1
Rechtskundige dienstverlening, accountancy	1
Reclame en marktonderzoek (incl standbouw)	1
Speur- en ontwikkelingswerk	1

Inspectie SZW

De Inspectie SZW heeft in verband met de geconstateerde overtredingen van de arbeidswetten acht boeterapporten opgemaakt. Aan IND is van alle 24 onderzoeken een rapport van bevindingen gestuurd.

Wet arbeid vreemdelingen
In verband met de vermeende overtredingen Wav zijn acht boeterapporten opgemaakt:

- 7 maal art. 2 Wav (illegale tewerkstelling). Dit betrof kennismigranten/werknemers met de Chinese nationaliteit;
- Twee ondernemingen werden eerder beboet. Dit had tot gevolg dat de boete van de thans gedetecteerde overtredingen werden verhoogd. Aan een onderneming werd ook een waarschuwing 'preventieve stillegging' uitgereikt;
- 2 maal art. 15,1e lid Wav (niet voldoen administratieve verplichtingen);
- 2 maal art. 15, 2^{e} en 4^{e} lid Wav (niet voldoen administratieve verplichtingen). Dit betrof 2 werknemers met de Syrische nationaliteit die voor een andere werkgever werkten (beide werkgevers in de keten zijn beboet);
- In voorgaande casus is tevens een waarschuwing uitgereikt in verband met de overtreding van art 2 Wav;
- Er werden boetes opgelegd voor een bedrag van € 65.000,-.

Wet Minimumloon en Minimumvakantiebijslag
Bij 3 onderzoeken werden overtredingen van de WML vastgesteld (onderbetaling van kennis-migranten).

Overige producten/informatie-uitwisseling
Op basis van onze werkzaamheden hebben we de Belastingdienst, het UWV en de directie Opsporing op de hoogte gesteld van een of meerdere voor hun relevante zaken.

Immigratie- en Naturalisatiedienst

Naar aanleiding van de bevindingen bij de erkend referenten/werkgevers van kennismigranten is de IND begonnen met het verwerken van de gegevens. Tot nu toe zijn er elf rapporten van bevindingen verwerkt met de volgende uitkomsten:

- Intrekken erkenning van het erkend referentschap: acht
- Intrekken verblijfsvergunning van zes kennismigranten (inclusief van ook van verbonden vergunningen).

Bijzondere zaken en bevindingen

- In een casus werd wel aan het salariscriterium voldaan, maar stortte de kennismigrant/bestuurder/algemeen directeur na ontvangst van het loon steeds een bedrag terug. Daar de kennismigrant de beschikking heeft gehad over het nettoloon en mogelijk niet verplicht was het loon terug te storten, werd geen boete opgelegd;
- Een kennismigrant/bestuurder die enkele maanden geen loon ontving, maar gedurende het onderzoek van de Inspectie SZW en de IND alsnog 3 maanden werd nabetaald.
- In alle acht Wav-boetezaken werd de onderneming gedreven in de rechtsvorm 'besloten vennootschap';
- Bij een onderzoek bleek de kennismigrant ook de bestuurder. Deze was niet aan te treffen op de bedrijfslocatie en verbleef (veel/veelal?) in het buitenland of in het land van herkomst. Niet duidelijk werd in welke tijdvakken de kennismigrant in Nederland werkte;
- In zes zaken bleken de kennismigranten tevens de bestuurder van de Erkend Referent/onderneming;
- Bij een Erkend Referent/onderneming was de kennismigrant directeur/bestuurder en de enige persoon die daadwerkelijk arbeid verrichtte;
- Een Erkend Referent/onderneming verstuurde in 5 jaar slechts 10 facturen. De kennismigrant/bestuurder meldde een vijftal klanten te hebben, maar kon de namen niet noemen. De facturen hebben - volgens de extern adviseur - betrekking op het leveren van diensten, er is dus geen fysieke goederenstroom. De onderneming wordt gedreven vanuit een woonhuis;
- Bij verschillende ondernemingen waren geen of beperkte activiteiten waarneembaar;
- Een onderneming die nooit fysiek gevestigd was op het bedrijfsadres;
- In de praktijk werden (soms) compleet andere activiteiten uitgevoerd dan opgenomen in het bij aanvang van de onderneming opgestelde businessplan. Een onderneming was voornemens zaken te doen met E-bikes, hier werd van afgezien en de kennismigrant/bestuurder en enige werknemer ging 'over' op gepofte kastanjes;
- Enkele ondernemingen handelen ook in melkpoeder (Nederlandse producten die geëxporteerd worden naar China)). Soms is er sprake van een verschillend assortiment goederen, zo handelt een onderneming in melkpoeder en in goud;
- Met regelmaat was er sprake van een negatief vermogen;
- Omzetten die dusdanig waren dat de vraag gesteld kon worden of de (loon)kosten de baten gingen overstijgen.

Conclusies

Ook al zijn nog niet alle zaken geheel verwerkt, het is nu al duidelijk dat een flink aantal werkgevers/erkend referenten de arbeidswetten en de vreemdelingenwetgeving ten aanzien van het Modern Migratiebeleid niet of niet voldoende naleven. Er is sprake van oneigenlijk gebruik en in bepaalde gevallen wellicht misbruik van de regelgeving.

Het maatschappelijk effect van het gezamenlijke optreden door de Inspectie SZW en de IND is groter dan de som der delen. Een bestuurlijke boete van de Inspectie SZW kan immers betaald worden, maar 'laat' de mogelijkheid open dat de erkend referent/werkgever 'volhardt' in diens handelen. Wanneer de IND na een boete de erkenning als referent intrekt zijn de handen van de werkgever gebonden en kan deze (bijvoorbeeld) geen kennismigranten meer laten inreizen en werken in Nederland.

Tot slot

De Inspectie SZW en de IND hebben besloten de samenwerking in 2018 en in 2019 te intensiveren.

.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Deze factsheet, een uitgave van de Inspectie SZW, is tot stand gekomen in samenwerking met de IND

De Inspectie SZW maakt deel uit van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

---

[i] Inspectie SZW houdt toezicht op de naleving van de Wet arbeid vreemdelingen, de Wet Minimumloon en minimumvakantiebijslag, de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs, de Wet arbeid gedetacheerden werknemers in de Europese Unie en de Arbeidstijdenwet. En met het toezicht op de erkend referenten voor wat betreft de verplichtingen in het kader van het Modern Migratiebeleid.

Artikel 4.1a Voorschrift Vreemdelingen 2000:
1 Met het toezicht op de naleving van de wettelijke voorschriften met betrekking tot referenten zijn belast:
a. de inspecteurs arbeidsmarktfraude van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, …….

De IND houdt onder andere toezicht op de naleving van de verplichtingen die de erkend referent heeft in het kader van het Modern Migratiebeleid *(*Voorschrift Vreemdelingen 2000). Daarnaast toetst de IND of de erkend referent zich nog steeds als zodanig kwalificeert.

De verplichtingen de erkend referent zijn:

- Informatieplicht
  Artikelen 4.18 lid 1 onder a en b, 4.18 lid 2 onder a, b en d, 4.23 lid 1 onder a en b, 4.23 lid 2, 4.41 lid 2 en artikel 1.17 VV
- Administratieplicht
  Artikelen 4.27, 4.35 lid 1 onder a, 4.35 lid 1 onder b, 4.35 lid 2 VV
- Zorgplicht
  Artikelen 1.16 lid 2 Vb en artikel 1.4 VV